

IVO RADICA:

„Nisam ja grad, vi ste grad“

Ivo Radica gradonačelnik je Visa koji je nedavno osvojio svoj četvrti mandat. Budući da smo na nastavi Hrvatskoga jezika učili kako se radi intervju i dobili zadatak napraviti jedan, odlučili smo intervjuirati upravo njega. Posjetili smo ga u njegovom uredu i postavili mu neka pitanja.

Što ste htjeli biti kad ste bili naših godina?

Kad sam bio vaših godina, htio sam biti profesor povijesti i zemljopisa.

Zašto ste se predomislili?

Te mlade godine su takve, svi imamo neke želje, želje je uvijek dobro imati, imati snove, bez obzira na to hoće li se ti snovi u potpunosti realizirati ili neće nikako. Čovjek, koji nema snove, ne može ostvariti ništa u životu. Ali onda je splet nekih životnih okolnosti doveo do toga da idem za električara. Završio sam to i radio kao električar ovdje u Elektrodalmaciji ili HEP-u. Nakon toga sam išao u Australiju pa sam se

vratio natrag, radio opet kao električar, a onda sam otvorio kafić i, eto, neka sudbina me dovela do toga da sam se počeo baviti politikom i postanem gradonačelnik. Uz to mi je velika radost bavljenje poljoprivredom, pogotovo jer mi nakon ovog posla, koji je više mentalni, godi odlazak u polje u kojem odmorim glavu, a umorim tijelo. To je jako dobro, pogotovo danas u ovom modernom, digitaliziranom svijetu u kojem se malo kreće, a puno sjedi. Sad nam je i ova korona pokazala koliko je važno boraviti u prirodi – kad posadiš lozu, kad napraviš suhozid, kad izoreš polje pa vidiš sve to što si napravio – to te ispunjava.

Biste li sada, kad gledate natrag, promijenili odabir srednje škole koju ste pohađali?

Ništa u svom životu ne bih promijenio. Vjernik sam i vjerujem da svi u životu imamo neki svoj put. Naravno, mi kontroliramo taj put, ali vjerujem da nam je uvelike unaprijed zapisan. Ne bih ništa promijenio pa čak ni one loše stvari koje su mi se dogodile jer, kako kažu, ono što nas ne slomi, ojača nas. Sve je to životno iskustvo koje mi puno pomaže u ovom poslu kojim se danas bavim. Prošao sam svašta i nikad nisam zaboravio to što sam radio, recimo, u vašim godinama. Imam i dva sina pa isto tako razmišljam kad oni naprave nešto. Naravno, kao roditelj uvijek moraš govoriti, govoriti, ali znaš da si i ti jednom bio takav. To je odrastanje. Moj bi pokojni otac, kad bih mu lagao što sam napravio, znao reći: „Jo son tu škulu proša pri tebe.“ Potrebno je proći sve te životne faze da bi se izgradio kao osoba.

Spomenuli ste Australiju. Koliko ste godina živjeli tamo?

Vis je tada bio nešto drugo. Na Visu je bila vojska, nisu smjeli dolaziti stranci. Mi bismo bili odlazili brodom na Hvar prodavati palme da bismo vidjeli tamo malo života i kako žive mladi izvan Visa. Majka mi je iz Tučepa pa bih otišao u Tučepe, tada je tamo bio razvijen turizam i bilo je turista i turistkinja. Bili smo mladi, kao vi sad, gledali smo cure... to su te godine, nemamo to šta sakrivati, jel' tako? Sve je to sastavni dio života. Nisam bio zadovoljan životom na Visu, bilo je sve opasano žicom, nisi smio ništa, nisu dolazili stranci... I onda sam se oženio 1988. godine i žena i ja smo otišli u Australiju. Tamo smo bili trinaest i po godina, dobili smo dva sina, imali smo dolje restoran devet godina. Onda smo prodali taj restoran i vratili se nazad. Ja sam uvijek govorio da će mi djeca ovdje krenuti u prvi razred. Marin je stariji, on je već bio u drugom razredu jer se tamo ranije kreće u školu, ali kad se vratio ovdje, krenuo je u prvi razred. Mate je četiri godine mlađi pa je on krenuo u vrtić. I ta odluka o povratku mi je bila najbolja odluka u životu. Kad sam odlazio u Australiju, kritizirali su me zašto idem tamo, a kad sam se vratio, prigovarali su što sam se vratio. Uvijek su mi govorili da radim naopako, ali ja mislim da je to bio dobar životni put.

Kako biste usporedili život na Visu i u Australiji?

Australija je jedna od najuređenijih zemalja na svijetu, ali tamo je život samo rad, rad i rad. Ujutro se dignoš, radiš, navečer dođeš kući, pojedješ i legneš. Zato se petak i zove Friday za „frijat“, ide se u pubove, osim ako ne radiš i subotom, što se plaća duplo. Kad smo imali restoran, to je bio rad od jutra do mraka. Samo rad i vječna borba za nešto više – za bolju kuću, automobil, za neki viši standard. Ali nema nekog društvenog života, imaš malo vremena za obitelj, obitelji se otuđe, djeca s 18 godina odlaze od kuće... jedan potpuno drugačiji život. Naši ljudi, oni koji su tamo otišli i dvadesetak godina prije mene, još tamo 60-ih, nisu dobro

naučili engleski jezik, a djeca im nisu znala hrvatski pa se roditelji s djecom nisu mogli niti dobro sporazumjeti. Možda sam ja otišao kasno – ja sam imao 24 godine, supruga je imala 20 godina, ali nikad nisam želio ostati tamo. Svaki san, koji sam tamo sanjao, događao se u Hrvatskoj, nikad nisam sanjao Australiju.

Što vas je motiviralo da se prvi put kandidirate za gradonačelnika?

To je dobro pitanje. Nikad nisam volio politiku. U ovoj sam zgradi bio samo kad sam se oženio, evo u ovoj istoj prostoriji. I onda se dogodio taj „klik“, isto kao što se dogodi „klik“ kad odlučiš što ćeš studirati ili hoćeš li se udati, oženiti, hoćeš li otići u Njemačku ili ostati ovdje, hoćeš li započeti biznis... Ušao sam u to ne znajući uopće što me čeka. Inače po prirodi nisam osoba koja se boji, ali kad sam prvi dan došao ovdje i sjeo na ovu stolicu, kad sam vidio što sve treba raditi, pomislio sam: „Majko moja, što ti je ovo, Ivo, trebalo?“ Ali uvijek kažem da prosječno inteligentan čovjek, koji ima volju, može naučiti sve. Ovaj posao je težak. Ima ljudi koji te optužuju da si lopov, da si korumpiran, da si ovakav, da si onakav... ali kad vidiš nešto dobro što si napravio, kad vidiš vrtić, školu koja je sad u jednoj smjeni, rivu, kad vidiš nešto što je ostalo iza tebe, kad vidiš da mladima stvaraš bolje uvjete, kad vidiš kako se razvija turizam, kako Vis postaje prepoznatljiviji i ljepši... sve te to ispunjava. Zato nemojte bježati od politike. I ja sam od nje bježao u početku i nisam volio kad bi mi rekli da sam političar, a sad sam ponosan što sam političar jer politika jer rad za opće dobro. U maloj sredini, kao što je Vis, politika kreira bolji život. Ona ne smije dozvoliti privatne interese koji se ne uklapaju u opće dobro.

Nedavno ste osvojili četvrti mandat. Što mislite što je vaše glasače uvjerilo da glasaju za vas četvrti put?

Mislim da je to bio odnos prema ljudima kroz protekla tri mandata. Bio je to pošten odnos prema svakome, nikad nisam gledao tko pripada kojoj političkoj opciji, pomogao sam

svakome kome sam mogao pomoći ako je to bilo u skladu sa zakonima. Vi ste mladi pa vjerojatno niste pratili kampanju u kojoj je naš slogan bio „Djela, a ne riječi“ i tijekom kampanje smo prvi tjedan pokazali sve što smo do sada napravili, a drugi tjedan ono što ćemo napraviti. Nikad u kampanji nismo govorili o drugima, nego samo o sebi, nismo odgovali na provokacije. Mislim da smo napravili puno. Naravno da se uvijek može napraviti više, ali mislim da smo u datim okolnostima, uz koronu, napravili dosta toga. Najvećim uspjehom smatramo jaslice i vrtić, vidjet ćete koliko je to važno kad vi budete imali djecu, osobito cjelodnevni boravak ukoliko su roditelji zaposleni. Drugim uspjehom smatramo rad škole u jednoj smjeni. Možda vama mladima u tim godinama odgovara malo duže spavati ujutro, ali kad budete roditelji, vidjet ćete koliko znači da je rad samo u jutarnjoj smjeni. I ja sam kao roditelj imao jedno dijete u jednoj, a drugo u drugoj smjeni pa nikad nismo normalno mogli biti svi zajedno.

Razlikuje li se osjećaj prve i ove četvrte pobjede?

Prvi put je najteže. Prvi put nisam znao što me čeka, nisam imao pojma. Mojima sam govorio da će biti najteže dobiti prvi put, a da će poslije biti lakše. Prve izbore sam dobio u drugom krugu, a ova ostala tri puta u prvom krugu. Ali to nije pobjeda kao kad slaviš pobjedu na utakmici, nego je to i obveza – sutra moraš raditi na tom mjestu, ostvariti ono što si obećao. Zato u životu nikad nemojte obećavati više od onoga što možete, uvijek se držite neke sredine. Bolje je obećati i manje, a napraviti više. Vidjet ćete sutra kad vi budete radili neki projekt pa ćete morati riješiti imovinsko-pravne odnose, pa dokumentaciju, pa ćete morati naći novac, pa izvođača... Vidjeli ste i napade u vezi renoviranja osnovne škole. Uvijek će biti tih zlih jezika koji će vas kočiti da bi sjeli u ovu stolicu što nije dobro za našu malu sredinu. Ja sam kroz prva tri mandata, a tako ću i kroz ovaj, inzistirao na snazi zajedništva. Vi ste grad, nisam ja grad, ja sam samo njegov

predstavnik, ali bez svih vas, ništa se ne može realizirati.

Rekli ste da je Vaš posao težak. Kako izgleda Vaš prosječan dan?

Svaki posao ima svoje specifičnosti. Na ovom si poslu najodgovornija osoba u gradu. Evo, recimo, kad je zavladała korona pa smo zatvorili Vis, rekao sam svojim kolegama da ćemo mi uvijek biti krivi – ako dođe korona, bit ćemo krivi jer je došla, a ako ne dođe, bit ćemo krivi jer smo zatvorili otok i uništili gospodarstvo. Takva je naša pozicija: uvijek smo krivi. Mi kao čelnici nemamo radno vrijeme. Evo jutros smo imali skupštinu Geoparka, a isto tako imamo skupštine LAG-a, Vodovoda i odvodnje, Gradine, pa si odgovoran za vrtić, pa si, iako to nije u našoj ingerenciji, povezan sa školama, sa zdravstvom, sa svime. Moraš biti svugdje prisutan. Nema teme na otoku u koju nisi uključen. Zbog toga je važno skupiti tim ljudi koji su odgovorni, a ti onda od njih dobivaš izvješća na dnevnoj, tjednoj ili mjesečnoj bazi. Zajedno sa mnom Gradsko vijeće kreira politiku Grada Visa i određuje smjer u kojem će on ići. Osim posla na otoku tu su i odnosi sa Županijom, ministarstvima, Europskom unijom... Dakle, moj posao traje 24 sata dnevno, vrlo je zahtjevan. Tijekom njega gradiš kontakte preko kojih lakše lobiraš za neke projekte, povezuješ se s raznim ljudima.

Kako biste se osjećali da ste izgubili na izborima?

Lagao bih kada bih rekao da bi mi bilo svejedno. Nitko, tko se negdje natječe, ne želi izgubiti. Ali to bi značilo da su ljudi rekli: „Dosta je, dodijao si nam, nisi napravio što smo očekivali.“ Nikad ne smiješ biti bahat i biti unaprijed siguran u svoju pobjedu.

Jeste li razmišljali čime biste se bavili da niste dobili na ovim izborima?

Poljoprivredom. Imam 4 i po tisuće loza, usadio sam 250 limuna, imam masline. Normalno je da razmišljam o onome što ću raditi poslije. Volio bih kad bi se pojavili neki novi ljudi i rekao sam svojim suradnicima da mi moramo tijekom

ovog mandata početi graditi nekoga tko bi sutra mogao voditi ovaj grad za dobrobit svih građana, i onih koji su glasovali za nas i onih koji nisu. Isto tako bih i vama mladima poručio da ne bježite od politike. Lijepo je da se mladi aktiviraju, a najbolji spoj je spoj mladosti i nas, neću reći starih, ali onih srednjih godina. To je dobitna kombinacija. Mladost je uvijek revolucionarna i to je dobro, ali revolucija jede svoju djecu, a nama treba evolucija – polako.

Sad jedno škakljivo pitanje: je li gradonačelnička plaća tajna?

Prije svega, nema škakljivog pitanja za gradonačelnika. Nikada nisam ni od koga tražio da mi unaprijed dostavi pitanja. Gradonačelnička plaća je javna. Moja plaća iznosi 10.500 kuna mjesečno. Na internetu možete vidjeti plaće svih gradonačelnika, a moja je jedna od manjih gradonačelničkih plaća u Hrvatskoj. Nikad ovaj posao, posao s ovoliko obveza, ne bih radio za takvu plaću da ga radim radi novca.

Što smatrate svojim najvećim uspjesima tijekom prethodna tri mandata?

Smatram da su to jaslice, rad škole u jednoj smjeni i demografska politika koju vodimo (mi smo grad koji najviše daje za novorođenu djecu). Primijetili smo da ljudi slabo prate internetsku stranicu Grada pa smo sad otvorili i stranicu na Facebooku na kojoj ćemo objavljivati sve bitno tako da vi mladi možete i to pratiti. Koji su mjerljivi podaci naših uspjeha? Na kraju 2020. godine tražili smo od Zavoda za zapošljavanje podatak koliko je na Visu bilo stalno zaposlenih 31. prosinca 2009. i 31. prosinca 2020. Ustanovili smo da je 2009. bilo 475 zaposlenih, a 2020. ih je bilo 660, dakle gotovo 200 ljudi više. Naš izvorni proračun, dakle ne ono što dobivamo od Županije, što izvučemo iz fondova Europske unije i slično, nego baš naš izvorni proračun je 2009. bio 5 milijuna i 600 tisuća, a 2020. je bio 14 milijuna kuna. Zašto je novac bitan? Bitan je jer nam je potreban da možemo realizirati projekte. Nadalje, broj djece u vrtiću je 2009. bio 56, a ove školske godine 83. To su mjerljivi podaci i

to je ono što te ispunjava, a najviše te ispunjava kad nekome pomogneš. Mi kao Grad moramo biti socijalno osjetljivi, ali to su jedini podaci koje javno ne iznosimo i te odluke o pomoći donosimo na zatvorenim sjednicama zbog zaštite osoba kojima se pomaže. Dobiti poziciju gradonačelnika, pogotovo u jednoj maloj sredini, četiri puta je veliki uspjeh, a ono, što me posebno veseli, jest to da na svakim izborima dobijem više glasova nego na prethodnim. I za to nikoga nisam potkupio.

Što biste nam savjetovali kad bismo se mi u budućnosti htjeli kandidirati za gradonačelnika Visa?

Prije nego sam postao gradonačelnik, bavio sam se drugim stvarima u gradu. Bio sam predsjednik Hrvatske gradske glazbe Vis, predsjednik Pokladnog društva, zajedno sa svojim prijateljem Marinkom Ivaniševićem Manetom osnovao sam 2006. Nogometni klub Vis... Nisam to tad radio jer sam mislio da ću se kandidirati za gradonačelnika, nego sam bio aktivan u životu grada. Teško ćete dobiti izbore ako se samo odjednom odlučite kandidirati, a da prije toga u gradu niste bili aktivni. Sredina vas mora prepoznati. Gdje god se uključiš, tu daješ sebe i svoje slobodno vrijeme, a ljudi to cijene. Višani su jako pametni ljudi i dobro promisle kad treba zaokružiti ime na listiću. I morate biti uvijek isti, onakvi kakvi zaista jeste. I „digod popit“ i „zakantat“ i... biti normalan. Morate puno „izist i popit sa svitom“.

Kako napreduje projekt školske dvorane?

Sutra imam sastanak s našim županom Blaženkom Bobanom. Načelno smo sve dogovorili. Na javni natječaj za izvođača radova pristigle su četiri ponude. Ako sutra s njim potpišem ugovor, onda će se potpisati i ugovor s izvođačima. Ponude su za dva milijuna veće nego što je očekivano. Ili ćemo poništiti natječaj i otvoriti novi ili ćemo potpisati ugovor sa Županijom i s izvođačima.

Kada će se realizirati prostor za mlade o kojem su s Vama razgovarale naše kolegice iz I. htt?

Sada radimo na projektu druge faze srednje škole. Pozornica se ruši i otvara se pogled prema Luci. Od ljetne kuhinje se produžuje zgrada i otvara se prostor koji bi bio polivalentan, koji bi bio i učionica i klub za mlade, ali to će morati biti organizirano u sklopu i organizaciji škole. Svaka udruga, koja je ovdje došla, dobila je prostor u kojem se može baviti tim sadržajima kojima se bavi, a i barem mali financijski poticaj od Grada. Otvaranje zabavnih sadržaja nije posao Grada, nije na nama da otvaramo disko-klubove, to mora biti privatna inicijativa. Grad može pomoći u ostvarenju prostora u kojem ćete se vi baviti nekim izvannastavnim aktivnostima.

Kako se provode reciklaža i pravila o razvrstavanju otpada na Visu?

U uvjetima koje imamo, rekao bih da to ide jako dobro. Na to pitanje bi vam bolji odgovor dala direktorica komunalnog poduzeća. Kupili smo prije 11 godina prešu za papir koja se nalazi u Samogoru, a gore postoji i reciklažno dvorište u kojem se odvajaju željezo, plastika i ostalo. Imamo manje divljih odlagališta nego prije. Vis je jedan od najčistijih gradova u Hrvatskoj, a u održavanju te slike moramo sudjelovati svi. Cilj je da grad i otok Vis sutra budu zeleni. Imamo najveću solarnu elektranu u Hrvatskoj, ujedno i najveću solarnu elektranu na nekom mediteranskom otoku. Imamo dvije punionice električnih vozila. U subotu su bili predstavnici Porchea koji su na Visu odlučili snimiti reklamu za svoje električno vozilo i to na način da se u kadru vidi solarna elektrana. Dakle, idemo u pravcu da postanemo zeleni otok koji proizvodi vlastitu energiju i koji što uspješnije razvrstava otpad.

Možete li nam reći nešto o projektu izgradnje aerodroma?

Projekt izgradnje aerodroma je počeo još 2010. godine. Da bi se bilo što realiziralo, morate imati temeljne dokumente, a to su Prostorni plan Grada Visa i Strategija razvoja Grada Visa.

To je vlasništvo Republike Hrvatske. Od države smo dobili Samogor, Zlopolje i neke druge vojne objekte, ali aerodrom još nismo dobili. Cilj Grada Visa je da tamo bude travnata pista sa stajankom, to je ona najniža kategorija aerodroma, odnosno sletno-uzletna staza jer za to nije potrebno imati čitavu infrastrukturu koja je veliki trošak. Tako je aerodrom na Braču prije nekoliko godina bankrotirao. Za sletno-uzletnu stazu dovoljan je pokazivač smjera vjetrova, stave se dva seta vatrogasnih aparata i piloti slijeću i uzlijeću na vlastitu odgovornost. Prije neka dva tjedna aerodrom Rijeka je zatražio lokacijsku dozvolu. Oni su to odvojili na tri faze. Mi prihvaćamo prvu i drugu fazu, ali treću ne jer oni hoće tamo napraviti veliki aerodrom, a to Visu nije potrebno. Na mjestu gdje je stajanka željeli bismo napraviti još jedan heliodrom.

Kako ste se osjećali kad su vas zapalili kao Poklada?

Kad smo osamdesetih godina radili maškare, uvijek smo palili Poklada Juru – to je gradonačelnik. Čita se „Vrabac“ u kojem se govori sve što je prethodne godine bilo loše. I kad je bio onaj „Vrabac“ o Češkoj vili, oni su mislili da će meni to biti krivo, a ja sam guštao u tome jer to je smisao Poklada – zapaliti Vlast. Jučer sam ja bio predsjednik Poklada, a sad sam Vlast i kako bi to bilo da ja kažem da sad odjednom nećemo to raditi? Ljudi, koji pišu „Vrabac“, znali su me pitati hoće li mi ga donijeti da ga ranije pročitam, a ja bih ih pitao: „Jeste li vi ljudi?“ Naravno da to nisam htio čitati. Mi smo za vrijeme Jugoslavije „Vrabac“ morali nekoliko dana prije Poklada odnijeti policiji da ga oni pročitaju. To nepostojanje demokracije je bio jedan od razloga zbog kojih sam otišao u Australiju. Borili smo se za demokraciju u kojoj svi možemo izražavati svoje mišljenje i to je veliki napredak. Zato je meni drago da danas imam tu čast da se mene pali.

Što biste nam poručili za kraj intervjua?

Uvijek mislite svojom glavom. To je najvažnije. Vi sad s 15 godina mislite jedno, sa 17 ćete drugo, s 20 treće, a kad budete imali 30, sve će vam to izgledati smiješno. Ja to znam po sebi jer sam to prošao. Svi mislimo, kad smo mladi, da smo najpametniji i da sve znamo, ali kasnije vidimo da baš nije bilo tako. Kasnije imate sasvim drugu priču kad sagledate širi kontekst svog života.

I ako budete imali ikakva pitanja ili ideje, slobodno se javite. Volio bih i doći tamo u školu i da me vi „gađate“ pitanjima. Potrebno je stvoriti kulturu dijaloga, a i shvatiti da nema glupog pitanja, samo glupog odgovora. Ja nikad nisam zaboravio kakav sam ja bio s 15 godina i mislim da mi je to prednost u ovom poslu. Ja bih od gušta sad išao se s vama zafrkavati, ali bi rekli: „Gle ovoga luđaka od 58 godina, ide s njima od 15 bambulat.“ Ja to ne smijem. Ja moram paziti na sve, čak i na plesu na maškarama moram uvijek „pod ručnu“ i ne smijem se do kraja opustiti. Zato vam možda izgledam preozbiljan, ali i to je dio ovog posla. I meni nekad dođe da bih se napio od gušta, ali...

Svakako, dođite s idejama, aktivirajte se. Nijedan gradonačelnik vam neće stvoriti život ako ga vi sami ne stvorite. Dođite s pitanjima i prijedlozima.

Pitanja su sastavili učenici I. g razreda SŠ „AMK“.

Intervju su vodili Matija Lukšić, Margita Poduje, Lina Balen i Toni Cvitanović, učenici I. g.

Vis, 11. lipnja 2021.